БАЗАРБАЕВА Г.Д.¹КГУСТА им. Н. Исанова, Бишкек, Кыргызская Республика**BAZARBAEVA G.D.**¹KSUCTA n. a. N. Isanov, Bishkek, Kyrgyz Republic
marat.turdaliev@mail.ru**ЖАҢЫ ЭВФЕМИКАЛЫК ЛЕКСИКАНЫН ПРАГМАТИКАСЫ ЖАНА СЕМАНТИКАСЫ****ПРАГМАТИКА И СЕМАНТИКА НОВОЙ ЭВФЕМИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКИ****PRAGMATICS AND SEMANTICS OF THE NEW EUPHEMIC VOCABULARY**

Бул макалада кыргыз жана англис тилдериндеги лексикалык бирдиктин семантикасы менен прагматикасынын өз ара байланыш концепциясын негиздөөгө материал болуп эвфемизм каралат. Эвфемизмдерди колдонуудагы пикир алышкан адамдардын жашы, жыныстык айырмачылыктары, тааныштык даражасы, алардын айтылган сөзгө болгон оң же терс реакциясы келтирилет. Ошону менен катар мүлктүк жана расалык дискриминация, өлүм жана кандайдыр бир кубулушка, ырым-жырымга, кылмыштуулук, наркомания, агрессивдуу саясатка байланыштуу маселелер каралып, мисалдар менен бышыкталат.

Өзөк сөздөр: эвфемизм, лексикалык бирдик, семантика, прагматика, сүйлөшүү байланышы, сөздүн мааниси, синоним.

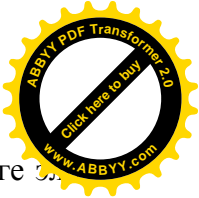
В данной статье рассматривается эвфемизм как материал для обоснования концепции взаимодействия семантики и прагматики лексических единиц в кыргызском и английском языках. В использовании эвфемизмов приводятся возрастные, гендерные различия, уровень знакомства опрашиваемых, их положительная или отрицательная реакция на произнесенное слово. При этом рассматриваются и подтверждаются примерами вопросы, связанные с имущественной и расовой дискриминацией, смертью и любым явлением, ритуалом, преступностью, наркоманией, агрессивной политикой.

Ключевые слова: эвфемизм, лексическая единица, семантика, прагматика, просторечие, значение слова, синонимы.

This article considers euphemism as a material for substantiating the concept of interaction between semantics and pragmatics of lexical units in the Kyrgyz and English languages. In the use of euphemisms, age, gender differences, the level of acquaintance of the respondents, their positive or negative reaction to the spoken word are given. At the same time, issues related to property and racial discrimination, death and any phenomenon, ritual, crime, drug addiction, aggressive politics are considered and confirmed by examples.

Key words: euphemism, lexical unit, semantics, pragmatics, vernacular, word meaning, synonyms.

Социалдык байланыштардын бардык түрлөрү, анын ичинде сүйлөө ишмердүүлүгү да жүрүм-турум эрежелери менен жөнгө салынып турат. Сүйлөө маданияты ар бир адамдын жүрүм-турум эрежелеринин нормасын жана тарбиясынын системасын, ошондой эле коомдун мүчөлөрүнүн ортосундагы мамилени аныктайт. Прагматиканын негизги милдети – адамдардын өз ара сүйлөшүү байланышындагы эрежелерди табуу менен жана аны формулировкалоо. Сөздүн лексикалык түзүлүшүндөгү прагматикалык эрежелер

жогоруда көрсөтүлгөн прагматикалык параметрлерди белгилейт, ошону менен бирге лексикалык бирдиктерди колдонуудагы чегинин коду прагматикалык компоненттерге дал келип туруш керек. Тактап айтканда, функционалдуу лексикологиянын бирден бир милдети болуп, тилди система деңгээлинде, башкача айтканда, лексикалык маанинин деңгээлинде коддолгон, контекстте сөздү колдонуунун чегин изилдөө болуп саналат.

Эвфемизм дегенибиз адамдардын пикир алышуусундагы орой маанидеги тигил же бул шарттар боюнча айтууга мүмкүн болбогон, ылайык келбеген предметтин, кыймыл-аракеттин, белгинин ж.б. аттарын жумшартып, сылык, сыпайы сөз менен алмаштырып айтуу. Ошону менен катар алар тилде ойдун өзгөчө оттенкаларын бере турган, көркөм чыгармаларда синонимдик түгөйлөр катары кеңири учуроочу жана эмоционалдык же образдуу маанилерди пайда кылуучу каражат болуп эсептелет.

Эвфемизмдер кыйыр сөздөр же сөз айкаштары катары аныкталып, "белгилүү бир шарттарда сүйлөөчүгө жагымсыз көрүнгөн, өтө сылык эмес, өтө катаалдай көрүнгөн мындай белгилөөлөрдү алмаштыруу үчүн кызмат кылат".

Эвфемизмдердин максаты - билдирүүнү жумшартуу, реципиентте терс эмоцияны пайда кылбоо, ошондой эле чындыктын кээ бир учурларын жаап-жашыруу же такыр эле жабуу. Эфемисттик алмаштыруу – мааниси жагынан жакын болсо да, алмаштырылган сөздөн (антецедент) ачык айырмаланган семантикалык эквивалент жатат. Семантикалык көз караштан алганда, эвфемизация процесси орой же адепсиз тил белгисин алмаштырууга, эвфемисттик коддоо максатында синонимдик катардан жеңилерээк сөздү тандоого алып келет. Эвфемизм бир кыйла кеңири көрүнүш, бирок негизинен лексикалык кубулуш.

Белгилүү бир бирдиктин эвфемизмдерге таандык экендигин далилдөө үчүн, адегенде эвфемисттик лексиканын белгилерин тар түрдө эске алуу керек. Эвфемизмдер вербалдык коддоо катары семантикалык белгисиздикке ээ болушу керек, терс денотаттын мүнөзүн жакшыртат, референтке салыштырмалуу дифференциалдык схемалардын курамын азайтат же өзгөртөт, бирок ошентсе да адресатка айтылып жаткан нерсени оңой чечмелөө мүмкүнчүлүгүн калтырат. Баяндамачы прагматикалык факторлордун таасири астында жана белгилүү шарттарда бир сөздүн семантикасын экинчи сөзгө өткөртүп берет. Угуучу бул эки атты (тике сөз менен аны алмаштырган эвфемизмди) өз ара байланыштырып, алмаштыруучу сөздүн артында кандай референталдык маани катылганын түшүнөт. Эгерде адресат муну кыла албаса, анда эвфемизм ал тарабынан чечмеленбейт. Эвфемизмдердин семантикасынын өзгөчөлүгү жаңы алмаштыруучу сөздүн кыйыр жана чексиз түрдө белгиленген объектиге ишарат кылуусунда.

Эвфемизмдерде ар кандай лексикалык катмардагыдай эле тилдин ар кандай лексикалык системасында боло турган семантикалык процесстер: синонимия, полисемия, семантикалык өтүү (метафоризация, метонимия) жана башка ыкмалар болот. Эгерде адресат муну жасай албаса, анда эвфемизм ал тарабынан да чечмеленбейт. Эвфемизмдердин семантикасынын өзгөчөлүгү жаңы алмаштыруучу сөздүн кыйыр жана чексиз түрдө белгиленген объектиге ишарат кылуусунда. Эвфемизмдер өзгөчө лексикалык система катары көбүнчө кыйыр аталыштар аркылуу туюнтулат, б.а., алар дайыма эле окшош боло бербейт. Анткени эвфемизмдин маанисин ачуу үчүн, кээде бул жөнүндө кароонун чегинен чыгууга туура келет. Жеке сөздөрдүн семантикасын, эвфемизмди ал алмаштырган сөз менен корреляциялоону (антецедент) карап көрөлү. Мисалы, бир сааттын ичинде кеңсени тазала же бошот деген кыскача сүйлөгөн сөздүн негизинде бир кызматкердин жумуштан кетүүсүнө жетиштүү болду. Кеңсе ачык сөз айкашы "кет" деген сөздүн эвфемизми. Бул мисалда “кызматтан кетүү” деген тике сөзгө салыштырмалуу позитивдүү маанидеги абстракттуу мааниге ээ, кеңсенин ачык сөз айкашы эвфемизмдин милдетин аткарат. Семантикалык талдоо тилдик бирдиктин маанисин изилдөөнү камтыйт. Кандайдыр бир тилдик бирдикте жалпылануу даражасына жараша маанинин эки тиби – виртуалдык жана актуалдуу болуп бөлүнөт. Виртуалдык – сөздүн тил системасындагы мааниси менен дал келген жана угуучуга эч кандай түшүнүксүз кабыл алынган эң

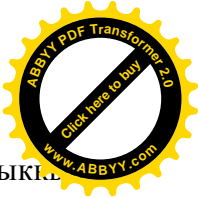
белгисиз жана абстракттуу маани – бул, контекст. Белгилүү бир тилдик контекст колдонулган сөздүн конкреттүү мааниси актуалдуу. Бул анын билдирген маалыматын жалпылоонун минималдуу даражасы менен байланышкан. Маселен, контекстен тышкары айтылган термин деген сөз угуучуга кайсы мезгил (бир мезгил, кайсы бир мезгил, бир нерсенин датасы) талкууланып жатканын билүүгө мүмкүнчүлүк бербейт, бирок угуучу бул сөздүн жалпы маанисин түшүнөт. Бул виртуалдык деп аталат. Бул сөз белгилүү бир кырдаалдык контекстте колдонулганда (мисалы: Ал уурулук үчүн үч жылга соттолгон), анын мааниси актуалдуу болуп калат, башкача айтканда, угуучуга бир топ конкреттүү маалыматты берет. Сөз маанисинин эки түрү тең чындыгында өз ара байланышта: биринчиси көптөгөн актуалдуу маанилер үчүн семантикалык негиз болуп кызмат кылат. Виртуалдык да, актуалдуу да маанинин мындай катмарлары айырмалануучу компоненттүү түзүлүшкө ээ: денотаттык, маанилик жана коннотативдик.

1. Маанинин же денотаттын денотациялык компоненти тарабынан «тил системасындагы сөздүн лексикалык маанисинин предметтик байланышы» катары конкреттештирилген, б.а., анын айырмалоочу касиеттерине карабастан, белги менен белгиленген объект.

2. Маанилүү компонент же маани «тилдик белгинин концептуалдык мазмуну; белгилөө», башкача айтканда белгинин мааниси, денотаттын касиеттеринин жыйындысы. Денотациядан (экстралингвистикалык реалдуулуктун предметтеринин классы) айырмаланып, белги предметтин кеп субъектинин аң-сезиминде чагылдырылышы болуп саналат. Сөздүн бир белгиси болушу мүмкүн, бирок ал башка мааниге, ар кандай семантикалык мазмунга ээ болушу мүмкүн. Эвфемисттик лексикага келсек, мисалы, сүйүү деген сөздү биз дискурс дүйнөсүндөгү берилген бирдик менен байланышкан иш-аракеттердин жана кырдаалдардын массасы катары кабыл алабыз же жөн гана сүйүү сөзүнүн абстракттуу мааниси эске түшөт. Сүйүү тилдик белгисинин денотациясынын астында биз сүйүүгө байланыштуу болгон бардык жагдайларды жана кырдаалдарды элестетибиз, ал эми бир эле сөздүн маанисинен биз ошол өзгөчөлүктөрдү жана касиеттерди түшүнөбүз, алардын негизинде ар кандай түрлөрүн айкалыштырууга болот. Маани сөздүктөрдө берилген жана сөз менен белгиленген бардык белгилерди бириктирген сөздүн лексикалык маанисинин маңызы.

3. Коннотациялык компонент денотациялык жана маанилик компонент менен бирге сөздүн маанисин түзөт. Коннотация – негизги мааниге жүктөлгөн маанинин «кошумча» мазмуну. Маанинин экспрессивдүү мазмуну сүйлөөчүнүн эмоциясын, сөздүн адресатына, сөздө чагылдырылган жагдайга же кубулушка болгон мамилесин туюндурат, ошондой эле «салтанат, тааныштык, ойнооктук, жеңилдик ж.б. Бардык лексикалык бирдиктер коннотацияга ээ эмес, стилистикалык түстүү сөздөр гана коннотацияга ээ болот. Нейтралдуу сөздөрдүн маанисинин курамында жалаң денотация жана белги гана ажыратылып, маанинин эмоционалдык боёктук мазмундагы бирдиктерде сүйлөөчүнүн сөз объектисине берген баасы айтылат. Маанисинин оң баа берүүчү компоненти бар сөздөр гана эвфемизмдин милдетин аткара алат. Эвфемизациялоодо бирдик сүйлөөчүнүн адресатка жана сөздүн предметине болгон назик мамилеси жөнүндө маалыматтарды камтыйт, сүйлөөчүнүн угуучуну уялтуу, жийиркенүү, коммуникативдик ыңгайсыздыкты жаратпоого умтулуусун билдирет.

Ошентип, кээ бир оозеки күндөлүк кырдаалдарда, баяндамачы сүйлөшүүнүн тымызын темаларын козгоп, оң маанидеги сөздөрдү жактырат. Мисалы: дос бойдон калалы (мен сенин аялың болбойм); бала апасына сюрприз кылды (заара кылып же заара кылды); Жолдошуңуз үй-бүлөлүк милдетин аткарып жатабы? (сиз жыныстык катнаштасызбы?) ж.б. Эвфемизмге камтылган позитивдүү эмоциялар адамды кубаттайт, ден соолукка зиян кылбайт. Оору болгон учурда, мисалы, эмоционалдык маанай «адамдын сакайып кетишине жардам берет». Ал эми, тескерисинче, терс баа берген сөздөр дарекчинин сезимдерин жаралап, анын кадыр-баркын басынтып, бейтаптын көңүлүн оорутуп, физикалык, психикалык оору менен бирге психикалык жактан

жабыркатат. Мисалы: кээ бирлеринин диагностикалык белгилерин таап катуу же айыкты оору болсо, дарыгер маалыматты бейтапка кандай болсо, ошондой жеткирбөө үчүн колунан келгендин баарын жасайт, бирок соккуну жумшартуу жана жагымсыз кабар менен бейтапты шок кылбоо үчүн оң маанидеги же жок дегенде бүдөмүк семантикалуу сөздөрдү тандап алат: Биздин тест сиз ВИЧ-позитивдүү экениңизди көрсөттү (сиз СПИД менен ооругансыз); Операция керек (операция жасатуу керек) же операция учурунда бейтап каза болуп калса, үй-бүлөгө өлүм менен аяктады деп айтыштын ордуна дарыгерлер алсыз болгон; бейтапты жоготуп алдык ж.б. Кээде экспрессивдүү компонент да сүйлөөгө прагматикалык (өзүнүн кээ бир максаттарын көздөп) адресатка, анын чечимине же ой жүгүртүүсүнө таасир этүүгө мүмкүндүк берет. Мисалы, достук жардам, тынчтык орнотуу операциясы, интернационалист жоокерлер («чет мамлекеттин аймагына киргизилген оккупанттар же аскерлер» дегенди билдирет) деген экспрессивдүү үлүшү бар эвфемизмдерди салыштырып кароодон көрүнүп турат. Ошондой эле бааларды жөнгө салуу, бааны либералдаштыруу, бааны бошотуу, бааны оптималдаштыруу («баанын жогорулашы» дегенди билдирет) жана башка көптөгөн сөздөр бар. Ошентип, эвфемизм деген сөздүн денотаттык мааниси бүдөмүк жана бүдөмүк болушу керек, антпесе бирдик эвфемизмдин функциясын аткарбайт – оройду жумшартып, адепсизди асылдандыруу. Маанилүү маанинин семантикалык өзөгү катары лексиканы системалаштырууга көмөктөшөт – тигил же бул маанинин белгисинин негизинде бири-бирине эквиваленттүү бирдиктер сөздөрдүн топторуна жана класстарына, б.а. семантикалык талааларга кире алышат. Маанилердин коннотациялык катмарлары жумшартууну талап кылган белгилүү бир кырдаалдарда сүйлөөчүгө сөзгө позитивдүү эмоцияларды таңуулоого жардам берет, алар баарлашуу үчүн жагымдуу атмосфераны камсыздайт же сүйлөөчүнүн аң-сезимин, демек, адресаттын чечимин башкарууга жардам берет.

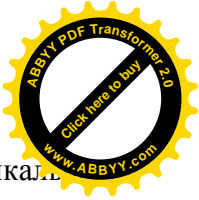
Эвфемизмдерди пайдалануу баарлашкан адамдардын тааныштык даражасы, жыныстык айырмачылыктары, жашы менен тыгыз байланышта. Мындай учурларда адамдардын жогорудагыдай айырмачылыктарына карата орой угулчу сөздөр көпчүлүк учурларда жумшартылып эвфемизмдерди колдонуп айтылат. Мисалы, «бойфренд» деген сөзүн кыргыз тилинде мурда колдонулчу эмес, бүгүнкү күнү бул сөз аял менен эркектин ортосундагы эң эле жакын мамилени билдирген түшүнүк катары колдонулуп калды.

Мына ушудай принцип менен пайда болгон эвфемизмдер дискриминациянын ар кандай түрлөрүн жумшартат.

Мисал катары төмөнкү лексикалык бирдиктерди карайбыз: ageism gerontophobia (fear, dislike, or hatred of old age or old people), (discrimination of age). A few years ago the great intellectual enemy of the movement was called gerontophobia-fear of aging, loathing of the aged. The target has shifted from gerontophobia to ageism... Gerontophobia could be inflicted only upon the old. Ageism, on the other hand, is a social prejudice against people of any age. Just as whites might be victims of black racism, and men may sometimes be the objects of female chauvinism so young people can be (in early America actually were) targets of ageism too.

Жашы өтүп калган адамдарды капа кылып албаш үчүн англис тилинде кийинки убактарда (40тан 65 жашка чейин) middle scence сөзү колдонула баштады, ошондой эле бул сөздүн аналогиясы боюнча adole scence 65 жаштан баштап кийинки жаш курактагыларга third age деген сөзүн колдоно башташты. Бул сөздөрдү коомдук жайлардагы расмий таблицаларда, музейлерде, китепканаларда, коомдук тамактануучу жайларда, транспортто, кулактандырууларда жана кеңири чөйрөдө senior citizen деген эвфемизми колдонула баштады.

Адамдын психикасында сөздөр ассоциативдик байланыштын милдетин аткарып, анын негизинде түрдүү семантикалык талаалар, семантикалык топтор түзүлөт. Семантикалык талаа структурасында тилдик кубулуштар менен экстралингвистикалык реалдуулуктун байланыштары ачылып, тилдик аң-сезимдин өзгөчөлүктөрү, анын улуттук өзгөчөлүктөрү ачылат. Демек, сөздөрдү бириктирүүдө жана системалаштырууда

эвфемизмдер «семантикалык жалпылыктын» негизинде жана «уруу-түр» логикалык байланышынын колдоосу менен түрдүү тематикалык топторго биригет. Демек, сөздөрдү бириктирүүдө жана системалаштырууда эвфемизмдер «семантикалык жалпылыктын» негизинде жана «уруу-түр» логикалык байланышынын колдоосу менен түрдүү тематикалык топторго биригет.

Көбүнчө эвфемизмдердин колдонуу чөйрөлөрүнүн ортосунда так жана так ажырата турган чектерди белгилөө мүмкүн эмес. Кээ бир учурларда бир эле эвфемизм эки же андан көп семантикалык топторго кайрылышы мүмкүн. Мисалы, "өлтүрүү" маанисиндеги defuse эвфемизми бир нече тематикалык тармактарга (чалгындоо иш-аракеттери, өлүм, согуш жана кылмыштуулук) тиешелүү болушу мүмкүн; «жылаңач аял» маанисиндеги эвфемизм - (жыныстык жашоо, дене мүчөлөрү жана жылаңачтык); кош бойлуулук - (жыныстык жашоо жана адамдын физиологиясы) ж.б. эвфемизмдерди белгилөөлөрдүн "динамикалык структуралары" деп аталган нерсеге, башкача айтканда, ар кандай тышкы жана ички факторлордун таасири астында дайыма өзгөрүп турган лексика катмарына да таандык кылуу керек.

Расалык дискриминацияны көрсөтпөө максатында «black» сөзүн «coloured» же «non-white» сөздөр менен алмаштырып колдонуп башташты.

Ал эми адамдын дене түзүлүшүндөгү кемчиликтерди же адамдардын акылынын кемчиликтерин жашырган «cripple» эвфемизми «handicapped» сөзү менен алмаштырылып колдонула баштады. Бул жерде жаңы эвфемизмдерди колдонуунун натыйжасында сылык-сыпаачылык принциби көрүнүп турат. Буга дагы бир мисал катары, сабактан начар окуган студенттерге – «underachievers» сөздү, ошондой эле угуу жагынан жабыркагандарды - «hearing impaired» сөзүн, сүйлөө жагынан кемчилиги барларды «speech- impaired» деген эвфемизмдер аркылуу жымсалдашат.

Бирок, мындай эвфемизмдер азыркы англис тилинде анча көп санда эмес экендигин белгилеп кетмекчибиз.

Геосаясатта жана же азыркы учурдагы агрессиялуу согуш аракетинде төмөнкү эвфемизмдер колдонулуп жатат: trouble (the troubles) (the riots, bombing, and continued violence in Northern Ireland during the 70s); protective reaction (a bombing raid on an enemy target conducted in self-defence or retaliation (but about which there's nothing protective or defensive)); surgical strike (a swift military attack, especially a limited air attack); device (a bomb); body-count (numbers killed in the combat).

Саясатта эвфемизмдерди оң пропагандалык, агитациялык натыйжага жетишүү үчүн пайдаланышат. Эвфемизмдердин прагматикалык мүнөзү – тилдик системанын өзүнө берилген тиешелүү лексикалык каражатты көрсөтөт.

Сөздүн эки семантикасын – системалык жана ситуациялык деп бөлүү абдан ылайыктуу. Системалык мааниде сөз жагдайдан тышкары берилет, бул аны колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн – «анын семантикалык потенциалын жана системалык маанисин» чектейт. Бирок кырдаалдык абалда сүйлөөчү кээде семантикалык көлөкөлөрдү кошуп, пикир алышуу кырдаалына жараша сөздү колдонууда «бир топ так эмес» болот. Ар бир сөз системалык абалдан кырдаалдык абалга өтүү мүмкүнчүлүгүнө ээ. Анын мааниси кандайдыр бир конкреттүү кырдаалга карата бааланат. Ошонун негизинде бир топ кеп жана анда-санда эвфемизмдер жаралган. Эвфемизмдердин семантикасы – «имплициттүү» маанилердин семантикасы, б.а., сөз менен айтылбаган, бирок ошого карабастан сөздүн түзүлүшүндө объективдүү чагылдырылган маанилер кирет.

Семантиканы изилдөөчүлөрдүн негизги суроолорунун бири – тематикалык топтор менен Лексикалык-семантикалык топтор деп аталганды айырмалоо маселеси турат. Тематикалык топтор бул темага тийешелүү түрдүү кеп бөлүктөрүн сөздүн "сөздөрүнүн лексикалык маанилери боюнча кандай байланышта болгонуна карабастан" чогултат. Мисалы, "тур" деген темада: гид, автобус, туристтер, сүрөткө түшүү, аттракциондор ж.б., б.а. экстралингвистикалык параметрлердин негизинде. Лексикалык-семантикалык топтор – актуалдуу лингвистикалык критерийлерге (парадигматикалык жана синтагматикалык

мамилелерге) негизделген “категориялык-лексикалык сема” менен бириккен “сөздүн бөлүгүнүн” сөздөрүнүн жыйындысы. Мисалы, Лексикалык-семантикалык топтор «эмерек» курамына бир жалпы категориялык-лексикалык семе «эмеректин кесилиши» ээ болгон зат атоочтор (шкаф, диван, отургуч, стол ж.б.) кирет. Жогоруда айтылган айырмачылыктардан айырмаланып, лингвисттер Лексикалык-семантикалык топтор менен тематикалык топтордун ажырагыс байланышы жөнүндө да айтышат: «бир эле тематикалык топтун ичинде азыраак, бирок өз ара тыгыз байланышкан лексика-семантикалык сөздөрдүн топтому бар». «Сөздөрдүн көптөгөн тематикалык топтому жакшылап изилдегенде лексика-семантикалык топторго айланат». Жыйынтыктасак, эвфемизмдердин бирдиктерине семантикалык-тематикалык талдоо жүргүзүүдө эвфемисттик лексиканын биринчи кезекте адамдын дүйнөсү – материалдык жана рухий: адам жана анын кабылдоосу, физиологиясы жана ден соолугу, анын инсандыгынын кемчиликтери, ырым-жырымдары, жашоо чөйрөлөрү чагылдырылганы байкалат.

Адабияттар тизмеси

1. Арутюнова, Н.Д. Язык и мир человека [Текст] / Н.Д. Арутюнова. - М.: Языки русской культуры, 1999. - 896с.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов [Текст] / О.С. Ахманова. - М.: 1966. - С. 537-570.
3. Базарбаева Г. Д. Кыргыз жана англис тилдериндеги неологизмдердин прагматикалык өзгөчөлүктөрү [Текст] / Г.Д. Базарбаева / Вестник КГУСТА. – Бишкек: 2015.- №4(50). – С. 255-258.
4. Степанова М.Д. Лексикология английского языка [Текст]: учеб. / М.Д. Степанова, И.И. Чернышева. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Высш.шк., 1986. -247с.
5. Safire, W. Take my word for it / W. Safire. - New York, 1986. - 199p.